

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm prof.N.A.Sadıqova
(kafedra müdiri)

İmza: _____

Tarix: “ _____ ” _____ 20____ -ci il

Kafedra: Биоэкология

Fakültə: Экология и почвоведение

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Общая экология

Tədris yükü (saat) cəmi: 60 müəhazirə 30 seminar 30 praktik (laboratoriya)

Tədris ili 2015-2016 Semestr I Bölmə русский

Kredit sayı (hər 30 saata 1 kredit) 2

II. Müəllim haqqında məlumat: доцент, к.б.н. Султан-заде Фируза Вейтед
КЫЗЫ

(Soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

Məsləhət günləri və saatları: _____

E-mail ünvanı: firuzasultan@mail.ru

İş telefonu: 5105740

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. Степановский А.С. Экология: Учебник для вузов, М., 2003 г.
2. Одум Ю. Экология в 2-х томах, пер. с англ., М., «Мир», 1986 г.
3. Франсуа Рамад «Основы прикладной экологии», Лен., 1981 г.
4. Мустафаев Г.Т., Султан-заде Ф.В. «Экология в схемах», Стамбул, 1998 г.
5. Sultanov R., Sadıqova N., Abışova V., «Ümumi ekologiya», Bakı, 2010.

Əlavə:

1. Məmmədov Q.S., Xəlilov M.Y., "Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi", Bakı, 2005

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

(Fənn haqqında qısa məlumat, onunla şərtləşən fənlər (bilavasitə bağlı olan/uyğun gələn), fənnin tədrisinin məqsədləri. Bu fənni öyrənməklə tələbələrin nəyi biləcəkləri, nəyə nail olacaqları və hansı vərdislərə yiyələnəcəkləri qeyd edilir)

Kursun qısa təsviri

Экология – междисциплинарная наука, в современном мире тесно связана с другими отраслями знаний. В настоящий момент актуальными направлениями экологии являются глобальная экология, социальная экология, экология человека, прикладная экология (инженерная экология, сельскохозяйственная экология, медицинская экология и др.), геоэкология и т.д. Основы экологии помогают учащимся понять теоретическую основу рационального природопользования и охраны окружающей среды, ее связь с социальными процессами. Цель освоения курса – изучение основных этапов становления экологии как научной дисциплины от античных времен до современных дней. В курсе изложены направления развития отдельных экологических аспектов, концепций, научных понятий которые ранее входили в арсенал довольно узких научных дисциплин. Раскрывается история формирования основных разделов и направлений дисциплины. Особое внимание обращается на труды отдельных ученых, внесших вклад в развитии экологии от биологической классической науки, до современной глобальной междисциплинарной дисциплины.

Kursun məqsədi:

Курс обеспечивает понимание у студентов интегрирующей функции современной экологии, оформившейся в широкую комплексную отрасль, занимающуюся исследованием, прикладной деятельностью и содействующую развитию новых областей естественных, технических и общественных наук.

Fənnin təqvim planı:

Нəftələр	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
	Mövzu №:1 История, предмет, задачи и современные проблемы экологии. Qısa icmalı: Формирование и история развития экологии от аутэкологии, демэкологии, синэкологии, системного подхода и биоценологии до учения о биосфере. Методы и задачи современной экологии.	лекция		2ч	

	<p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p>				
	<p>Mövzu №:2 Охрана окружающей среды среды и рациональное использование природных ресурсов</p> <p>Qısa icmalı:</p> <p>Экология – теоретическая основа рационального природопользования и охраны окружающей среды. Переход от антропоцентризма к биоцентризму. Связь экологии с социальными процессами.</p> <p>Экология – научная база для разработки стратегии и тактики поведения человечества в природной среде.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p>		семинар	2ч	
	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
	<p>Mövzu №:3 Системность экологии</p> <p>Qısa icmalı:</p> <p>Фундаментальные свойства биологических систем. Законы Б. Коммонера.</p> <p>_____</p>	лекция		2ч	

	<p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p>				
	<p>Mövzu №:4 Уровни биологической организации системы</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Уровни биологической организации. Фундаментальные свойства живых систем.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p>		семинар	2ч	
	<p>Mövzu№:5Классификация экологических факторов и их значение</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Абиотические, биотические, антропогенные факторы. Экологическое значение основных абиотических факторов: тепла, освещенности, влажности, солености, концентрации биогенных элементов. Учение об экологических оптимумах видов. Концепция лимитирующих факторов. Закон минимума Либиха, закон толерантности Шелфорда. Эколого-географические правила адаптации</p>	лекция		2ч	

	животных к изменению температуры: К.Бергмана, Д.Аллена, К.Глогера.				
	<p>Мövzu №:6 Основные среды жизни и адаптации к ним организмов.</p> <p>Qısa ictimalı:</p> <p>Особенности водной, почвенной, воздушной, организменной сред. Толерантность. Жизненные формы организмов – результат приспособления организмов к действию комплекса экологических факторов.</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>Мövzu №:7 Жизненные формы организмов. Биоиндикация</p> <p>Qısa ictimalı:</p> <p>Результаты приспособлений организмов к действию комплекса экологических факторов. Понятие о биоиндикации. Живые организмы – индикаторы среды.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p>	лекция		2ч	
			семинар	2ч	
	<p>Мövzu №:8 Понятие о популяции</p> <p>Qısa ictimalı:</p> <p>Понятие о популяции. Характер пространственного размещения особей и его выявление. Случайное, равномерное, агрегированное распределение.</p> <p>Территориальность. Эмерджентные (статистические) показатели популяций – численность, плотность, возрастной и</p>	лекция		2ч	

	половой состав.				
	Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):				

	<p>Мövzu №:9Динамика популяции</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Динамические показатели популяций – рождаемость, смертность, скорость популяционного роста. Таблицы и кривые выживания. Структура и динамика популяций. Половая структура популяции. Возрастная структура популяции. Скорость естественного роста популяции. Кривые роста. Скорости роста и развития в связи с особенностями жизненного цикла. Репродуктивное усилие и энергия для поддержания популяции. Тактика выживания. Типы популяционной стратегии жизни, классификация.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p>	лекция		2ч	
	<p>Мövzu №:10 Методы оценки численности популяции</p> <p>Qısa icmal: Методы оценки численности и плотности популяции.</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p>		семинар	2ч	

	<p>Qısa icmal:</p> <p>Типы взаимодействий между организмами. Принцип конкурентного исключения. Отношения “хищник-жертва” _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:14 Экологическая ниша и условия сосуществования видов</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Понятие экологической ниши. Степень перекрытия экологических ниши. Примеры экологических ниш в природе. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə): _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:15 Экосистема</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Определение понятие “экосистема”.</p>		<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	
		<p>лекция</p>		<p>2ч</p>	

	<p>цепи. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Мövzu №:18 Продуктивность экосистем и суши и моря.</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Мövzu №:19 Развитие экосистем</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Развития экосистем: сукцессия.</p> <p>Циклические флуктуации.</p> <p>Классификация сукцессий. Концепция климакса. Антропогенные сукцессии.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p>		<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	
	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Мövzu №:19 Развитие экосистем</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Развития экосистем: сукцессия.</p> <p>Циклические флуктуации.</p> <p>Классификация сукцессий. Концепция климакса. Антропогенные сукцессии.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p>	<p>лекция</p>	<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	

	<p>экосистем, отличия от водных. Определяющая роль высших растений. Почва. Роль животных, бактерий и грибов. Загрязнения наз. эк-тем _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:23 Основные типы биомов</p> <p>Qısa icmalı:</p> <p>Определение биома. Распределение зависимости от климатических условий. Классификация биомов. Уязвимость антропогенным воздействиям. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:24 Важные тропические леса</p> <p>Qısa icmalı:</p> <p>Месторасположения. Флора и фауна. Климат. Почва. Ярусность. Видовое</p>	<p>лекция</p>	<p>семинар</p>	<p>2ч</p> <p>2ч</p>	
--	--	---------------	----------------	---------------------	--

	<p>разнообразие. Современные проблемы</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Оху materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:25 Саванны , степи и пустыни (жаркие и “ холодные”)</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Месторасположение. Климатические условия. Флора и фауна. Приспособления растений животных. Опустынивания. Засоление почв. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Оху materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:26 Листопадные и хвойные леса</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Месторасположение. Климатические условия. Почва. Флора и фауна биомов. Антропогенная нагрузка. Современные проблемы. _____</p>		<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	
	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Оху materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:26 Листопадные и хвойные леса</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Месторасположение. Климатические условия. Почва. Флора и фауна биомов. Антропогенная нагрузка. Современные проблемы. _____</p>		<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	
	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Оху materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:26 Листопадные и хвойные леса</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Месторасположение. Климатические условия. Почва. Флора и фауна биомов. Антропогенная нагрузка. Современные проблемы. _____</p>		<p>семинар</p>	<p>2ч</p>	

	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:27 Тайга и тундра</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>4. _____</p> <p>Mövzu №:28 Понятие о биосфере и глобальные экологические модели</p> <p>Qısa icmal:</p> <p>Учение В.И.Вернадского о биосфере. Понятие о ноосфере. Современные глобальные экологические модели UNEP. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və</p>	<p>лекция</p>		<p>2ч</p>	
--	--	----------------------	--	------------------	--

	lazımı səhifələr göstərilməklə):				
--	----------------------------------	--	--	--	--

V. **İmtahanın keçirilməsi forması - yazılı, şifahi, dialog və ya test.**

VI. **Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:**

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) ***Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 (imtahana keçid bal – 17)***

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiq göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır).	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).	10 bal

B) ***Semestr imtahanı nəticəsinə görə - maksimum 50 bal***

Hər biletdə – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

C) ***Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar əsasında):***

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: _____
(soyadı, adı, atasının adı)

İmza: _____

Tarix: _____